

Klauzule społeczne w praktyce na przykładzie postępowań o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych przez Urząd Miasta Łodzi

Roman Cieślak – p.o. Dyrektora Wydziału Zamówień Publicznych w Departamencie Obsługi i Administracji Urzędu Miasta Łodzi

Magdalena Bednarek – Sicińska - główny specjalista w Oddziale ds. Obsługi Postępowań Kluczowych w Wydziale Zamówień Publicznych w Departamencie Obsługi i Administracji Urzędu Miasta Łodzi, doktorantka w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego

Dagmara Janczyk – inspektor w Oddziale ds. Obsługi Postępowań Bieżących w Wydziale Zamówień Publicznych w Departamencie Obsługi i Administracji Urzędu Miasta Łodzi,

Stosowanie klauzul społecznych w ramach działalności Urzędu Miasta Łodzi

Jednym z pierwszych przejawów stosowania m.in. klauzul społecznych w Urzędzie Miasta Łodzi jest przyjęcie **Uchwały Rady Miejskiej nr XLIII/824/12 z dnia 25.06.2012r. – „Strategia Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+”**.

Uchwała ta stanowi m.in. odzwierciedlenie realizacji zasady zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym m.in. W zakresie stosowania zielonych zamówień publicznych oraz klauzul społecznych.

W 2015r. zostały wydane m.in.: **„Wytyczne w zakresie stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych”**.

Wytyczne zawierały opis klauzul społecznych, przykłady ich stosowania w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego oraz przykładowe zapisy z dokumentacji przetargowej związane z ich stosowaniem.

Ostatecznie regulacje związane m.in. z klauzulami społecznymi zostały ujęte w jednym dokumencie – **Zarządzenie nr 3715/VII/16 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 7 czerwca 2016r. w sprawie udzielania zamówień publicznych z zastosowaniem klauzul społecznych i środowiskowych w Urzędzie Miasta**

Łodzi

Zarządzenie to dotyczy możliwości stosowania przez komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego poniżej 30.000 euro oraz powyżej 30.000 euro elementów społecznych i środowiskowych.

Zakres zarządzenia jest na tyle szeroki i precyzyjny, aby komórki merytoryczne po podjęciu decyzji o zastosowaniu klauzuli mogły bez problemu stosować wprost wskazówki z niniejszego zarządzenia.

Zarządzenie zawiera szczegółowe wytyczne jakie pracownik merytoryczny musi dokonać na poszczególnym etapie postępowania celem prawidłowego zastosowania klauzul społecznych.

Pracownik merytoryczny może zastosować klauzule społeczne na każdym, jednym lub kilku n/w etapach zamówienia tj. w:

- opisie przedmiotu zamówienia (w tym m.in. Specyfikacje techniczne),
- warunkach udziału w postępowaniu,
- kryteriach udzielenia zamówienia wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów i sposobu oceny ofert,
- warunkach realizacji zamówienia (istotne postanowienia umowy).

Ponadto zarządzenie zawiera przepisy prawa odnoszące się do stosowania klauzul społecznych oraz wiele przykładowych zapisów jakie pracownik merytoryczny może wykorzystać podczas przygotowywania dokumentacji przetargowej.

Zarządzenie w obecnej chwili podlega aktualizacji w związku z nowelizacją z dnia 22 czerwca 2016 r.

Stosowanie klauzul społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych przez Urząd Miasta Łodzi i jednostki mu podległe- statystyki

Liczba wszystkich postępowań o zamówienie publiczne (zakończonych podpisaniem umowy w danym roku) w których zastosowano klauzule społeczne

Zamówienie publiczne	2013 rok							Łączna ilość zamówień z zastosowaniem klauzul społecznych
	art. 22 ust. 2	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. a)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. b)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. c)	art. 29 ust. 4 pkt 2	art. 29 ust. 4 pkt 3	art. 29 ust. 4 pkt 4	
	5	0	1	0	0	0	1	7

Liczba wszystkich postępowań o zamówienie publiczne (zakończonych podpisaniem umowy w danym roku) w których zastosowano klauzule społeczne

Zamówienie publiczne	2014 rok							Łączna ilość zamówień z zastosowaniem klauzul społecznych
	art. 22 ust. 2	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. a)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. b)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. c)	art. 29 ust. 4 pkt 2	art. 29 ust. 4 pkt 3	art. 29 ust. 4 pkt 4	
	4	0	0	1	0	0	0	5

Liczba wszystkich postępowań o zamówienie publiczne (zakończonych podpisaniem umowy w danym roku) w których zastosowano klauzule społeczne

Zamówienie publiczne	2015 rok							Łączna ilość zamówień z zastosowaniem klauzul społecznych
	art. 22 ust. 2	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. a)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. b)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. c)	art. 29 ust. 4 pkt 2	art. 29 ust. 4 pkt 3	art. 29 ust. 4 pkt 4	
	7	1	1	1	0	0	13	23

Liczba wszystkich postępowań o zamówienie publiczne (zakończonych podpisaniem umowy w danym roku) w których zastosowano klauzule społeczne

Zamówienie publiczne	2016 rok (stan na dzień 30.04.2016r.)							Łączna ilość zamówień z zastosowaniem klauzul społecznych
	art. 22 ust. 2	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. a)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. b)	art. 29 ust. 4 pkt 1 lit. c)	art. 29 ust. 4 pkt 2	art. 29 ust. 4 pkt 3	art. 29 ust. 4 pkt 4	
	5	1	0	0	0	0	1	7

W 2013 roku przeprowadzono 7 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (zakończone podpisaniem umowy) w których zastosowano klauzule społeczne

- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. b) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 3 x postępowania którego przedmiotem były „usługi informatyczne” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi ochroniarskie” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „roboty budowlane” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)

W 2014 roku przeprowadzono 5 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (zakończone podpisaniem umowy) w których zastosowano klauzule społeczne

- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. c) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 4 x postępowania którego przedmiotem były „usługi informatyczne, montażowe” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)

W 2015 roku przeprowadzono 23 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (zakończone podpisaniem umowy) w których zastosowano klauzule społeczne

- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. a) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. c) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 3 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi ochroniarskie” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. b) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 3 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi ochroniarskie” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 6 x postępowania którego przedmiotem były „usługi informatyczne” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)

- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi konserwacyjne i naprawcze” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)
- 2 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi konserwacyjne i naprawcze” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 2 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi telekomunikacyjne” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 2 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi pocztowe” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi ratownictwa wodnego” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)

Do dnia 30.04.2016 roku przeprowadzono 7 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (zakończone podpisaniem umowy) w których zastosowano klauzule społeczne

- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi sprzątania budynków” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 1 lit. a) (klauzula prozatrudnieniowa)
- 5 x postępowania którego przedmiotem były „usługi informatyczne” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 22 ust.2 ustawy Pzp (klauzula zastrzeżona)
- 1 x postępowanie którego przedmiotem były „usługi konserwacyjne i naprawcze” – zawierające klauzulę społeczną opisaną w art. 29 ust. 4 pkt. 4 (klauzula prozatrudnieniowa)

Przykładowe zapisy dotyczące klauzul społecznych w dokumentacji przetargowej

Urząd Miasta Łodzi w postępowaniu na

„świadczenie usług pocztowych i kurierskich w obrocie krajowym i zagranicznym na rzecz Urzędu Miasta Łodzi w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych i kurierskich oraz ich ewentualnych zwrotów” znak postępowania:

DOA-ZP-VII.271.56.2015

uwzględnił kwestie społeczne stosując pozacenowe kryteria oceny ofert jako kryterium udzielania zamówień o charakterze społecznym.

Promowanym rozwiązaniem prospołecznym była promocja zatrudniania na podstawie umowy o pracę.

Z punktu widzenia Zamawiającego (Urzędu Miasta Łodzi) plusem tego zamówienia jest realne znaczenie kryterium zatrudnienia które zostało wycenione na 30%.

Wyciąg z ogłoszenia o zamówieniu:

Zamawiający – Urząd Miasta Łodzi,

Rodzaj zamówienia – usługi,

Nazwa postępowania: Świadczenie usług pocztowych i kurierskich w obrocie krajowym i zagranicznym na rzecz Urzędu Miasta Łodzi w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych i kurierskich oraz ich ewentualnych zwrotów, znak postępowania: DOA-ZP-VII.271.56.2015

Procedura: przetarg nieograniczony,

Główny kod CPV: 64100000-7 Usługi pocztowe i kurierskie,

Dodatkowe kody CPV: 64120000-3 usługi kurierskie, 64112000-4 usługi pocztowe

Kryteria udzielenia zamówienia – oferta najkorzystniejsza ekonomicznie z uwzględnieniem kryteriów:

cena oferty brutto – 70%
osoby zatrudnione na umowę o pracę -30% .

Wyciąg ze Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia:

1. Kryteria oceny ofert: osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę
2. Osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (procent osób)(U): waga 30%
3. (...) Zamawiający dokona oceny na podstawie oświadczenia wykonawcy złożonego w formularzu ofertowym, dotyczącego *procentu osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, z ogólnej liczby osób, którym bezpośrednio zostanie powierzona realizacja przedmiotu zamówienia w zakresie odbierania, sortowania, nadawania, doręczania i wydawania przesyłek (tj. osoby odbierające i sortujące przesyłki, doręczyciele-listonosze, osoby nadające i wydające przesyłki)*
4. Oferta z najwyższym zadeklarowanym procentem osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę otrzyma maksymalną ilość punktów = 30
5. Oferta w kryterium nr 2 otrzyma zero punktów, jeżeli wykonawca nie zadeklaruje procentu osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.
6. Formularz ofertowy - element prospołeczny jako oświadczenie Wykonawcy „Oświadczam, że zatrudnię na podstawie umowy o pracę ..... % osób, z ogólnej liczby osób, którym bezpośrednio zostanie powierzona realizacja przedmiotu zamówienia w zakresie odbierania, sortowania, nadawania, doręczania i wydawania przesyłek (tj. osoby odbierające i sortujące przesyłki, doręczyciele-listonosze, osoby nadające i wydające przesyłki)”

Wzór umowy zawiera elementy prospołeczne

a) w zakresie postanowień ogólnych:

1. „Wykonawca zobowiązuje się, że bezpośrednia realizacja przedmiotu Umowy, przez cały okres jej wykonywania, w zakresie odbierania, sortowania, nadawania, doręczania i wydawania przesyłek pocztowych będzie wykonywana przez osoby, spośród których minimum ..... % stanowić będą osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (procent osób wskazany w ofercie).”
2. „Wykonawca zobowiązuje się nie rzadziej niż raz na kwartał, bez wezwania Zamawiającego lub na każde wezwanie Zamawiającego, niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 5 dni kalendarzowych od dnia upływu kwartału lub otrzymania takiego wezwania, przedkładać Zamawiającemu aktualne oświadczenie dotyczące wykonania zobowiązania Wykonawcy, o którym mowa w ust. 5, obejmujące informacje o procencie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w ogólnej liczbie osób zatrudnionych przy bezpośredniej realizacji niniejszej Umowy. Strony postanawiają, że przez kwartał, o którym mowa w zdaniu pierwszym, rozumieją kolejne trzy miesiące liczone od dnia zawarcia umowy.”

Wzór umowy zawiera elementy prospołeczne

b) w zakresie kar umownych:

1. Zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 7 % wynagrodzenia brutto określonego w § 3 ust. 1 umowy, a także prawo wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku, gdy Wykonawca rażąco narusza warunki niniejszej umowy, a w szczególności, gdy:

1) [...]

2) [...]

3) [...]

4) nie dotrzymał postanowień § 2 ust. 5 (Wykonawca zobowiązuje się, że bezpośrednia realizacja przedmiotu Umowy, przez cały okres jej wykonywania, w zakresie odbierania, sortowania, nadawania, doręczania i wydawania przesyłek pocztowych będzie wykonywana przez osoby, spośród których minimum ..... % stanowić będą osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (procent osób wskazany w ofercie).

Urząd Miasta Łodzi w postępowaniu, na

„użyczenie szaleatów publicznych na terenie Miasta Łodzi, znak postępowania”
znak postępowania: DOA-ZP-V.271.98.2014

uwzględnił kwestię społeczne poprzez zastosowanie pozacenowego kryterium oceny ofert, zobowiązując tym samym wykonawcę do zatrudnienia do realizacji umowy co najmniej jednej osoby posiadającej status osoby niepełnosprawnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, 721 ze zm.).

Promowanym rozwiązaniem prospołeczny jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Wyciąg z ogłoszenia o zamówieniu

Zamawiający – Urząd Miasta Łodzi,

Rodzaj zamówienia – usługi,

Nazwa postępowania:

Użyczenie szaletów publicznych na terenie Miasta Łodzi, znak postępowania DOA-ZP-V.271.98.2014,

Procedura: przetarg nieograniczony,

Główny kod CPV:

90600000-3 Usługi sprzątnia oraz usługi sanitarne na obszarach miejskich lub wiejskich oraz usługi powiązane

Kryteria oceny ofert: cena oraz inne kryteria związane z przedmiotem zamówienia:

Cena – 95%

Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej – 5%

Wyciąg ze Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia:

Kryteria oceny ofert:

1. Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej: waga 5%
2. Zamawiający będzie ocenił zobowiązanie Wykonawcy do zatrudnienia co najmniej jednej osoby niepełnosprawnej w czasie wykonywania usługi.
3. Wykonawca otrzyma 0 pkt – w przypadku braku zobowiązania Wykonawcy do zatrudnienia co najmniej jednej osoby niepełnosprawnej w czasie wykonywania usługi;
4. Wykonawca otrzyma 5 pkt – w przypadku zobowiązania się przez Wykonawcę do zatrudnienia co najmniej jednej osoby niepełnosprawnej w czasie wykonywania usługi.

Wyciąg z Formularza ofertowego:

KARTA OCENY KRYTERIUM - „Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej”

1. Przystępując do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego realizowanego w trybie przetargu nieograniczonego na „Użyczenie szaleatów publicznych na terenie Miasta Łodzi” oświadczam, że:

- Zapewniam, że zatrudnię co najmniej jedną osobę niepełnosprawną w czasie wykonywania usługi.
- Nie zatrudnię osoby niepełnosprawnej w czasie wykonywania usługi.

Uwaga:

W przypadku kiedy Wykonawca nie zaznaczy, żadnego z kwadratów lub zaznaczy więcej niż jeden kwadrat w warunku „Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej” Zamawiający przyjmie, że Wykonawca nie zatrudni osoby niepełnosprawnej w czasie wykonywania usługi, a w kryterium „Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej” otrzyma 0 pkt.

Wzór umowy zawiera elementy prospołeczne w zakresie postanowień ogólnych, *[ważne podkreślenia jest to, iż Zamawiający wprowadził niezbędne zapisy dotyczące przedstawienia dowodów zatrudnienia w postaci kopii umowę o pracę z osobą niepełnosprawną.*

Wzór umowy zawiera elementy prospołeczne w zakresie postanowień ogólnych:

„W przypadku zadeklarowania przez Wykonawcę zatrudnienia minimum jednej osoby niepełnosprawnej, „Biorący do użyczenia” ma obowiązek przedstawienia dowodu zatrudnienia w postaci kserokopii aktualnej umowy o pracę zawartej z ww. pracownikiem/pracownikami na czas trwania zamówienia, nie później niż 10 dni roboczych po podpisaniu niniejszej umowy oraz raz na kwartał aktualizować te informacje w postaci pisemnego oświadczenia dostarczonego do siedziby Wydziału nie później niż do 10 dnia miesiąca rozpoczynającego dany kwartał.”

W zakresie kar umownych:

„Za brak przedstawienia w określonych terminach będących dowodem zatrudnienia co najmniej 1 osoby niepełnosprawnej na czas trwania umowy ustala się karę w wysokości 5% wynagrodzenia umownego rocznego brutto.

„Biorący do użyczenia” zwolniony jest z niniejszej kary umownej jeżeli wykaże, że przedstawił zgłoszenie ofert pracy powiatowemu urzędowi pracy, albo odpowiedniemu organowi zajmującemu się realizacją zadań z zakresu prawa pracy w państwie, w którym „Biorący do używania” ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, a niezatrudnieni osoby niepełnosprawnej nastąpiło z przyczyn niezależnych po jego stronie.

Za przyczynę niezależną po stronie Wykonawcy, będzie uznany w szczególności brak osób niepełnosprawnych zdolnych do wykonania zamówienia na obszarze, w którym jest realizowane zamówienie i w okresie jego realizacji.

Zwolnienie o którym mowa wyżej nie dotyczy obowiązku przedstawienia dowodów zatrudnienia w ciągu 10 dni roboczych po podpisaniu umowy.

Urząd Zamówień Publicznych jest instytucją upowszechniającą i propagującą zrównoważone zamówienia publiczne.

Obecnie jedną z jego inicjatyw w ramach powyższej działalności jest gromadzenie i publikowanie przykładów dobrych praktyk w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych.

Urząd Miasta Łodzi został uznany jako ten, który posiada pozytywne doświadczenia w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych, gdyż posiada jedno z najciekawszych przykładów takiej działalności.

W związku z powyższym Urząd Zamówień Publicznych zaprosił Urząd Miasta Łodzi do współpracy przy opracowaniu wspomnianej publikacji dotyczącej dobrych praktyk z zakresu zrównoważonych zamówień publicznych.

Dziękujemy za uwagę!

